

Sygn. akt III Ca 173/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Anna Hajda

SR (del.) Roman Troll (spr.)

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. R. i J. B.

przeciwko S. R.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. akt III RC 264/14

1. prostuje w części wstępnej zaskarżonego wyroku datę rozpoznania sprawy w ten sposób, że sprawę rozpoznano „24 października 2014 roku”;

2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 5 w ten sposób, że:

a) ustala, że w przypadku powództwa A. R. przeciwko S. R. koszty postępowania ponosi powódka w 46% (czterdziestu sześciu procentach), a pozwany w 54 % (pięćdziesięciu czterech procentach), pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej;

b) ustala, że w przypadku powództwa J. B. przeciwko S. R. koszty postępowania ponosi powód w 80 % (osiemdziesięciu procentach), a pozwany w 20 % (dwudziestu procentach), pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej;

3. oddala apelację w pozostałej części.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Ca 173/15

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej w dniu 27 marca 2014 roku wpłynął pozew powoda J. B. i małoletniej powódki A. R. przeciwko pozwanemu S. R. o podwyższenie alimentów ustalonych ugodą z dnia 6 grudnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt III RC 766/10 do kwoty 1000 zł na rzecz A. R. i do kwoty 1500 zł na rzecz S. R. poczynając od dnia 1 marca 2014 roku oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania i zobowiązanie pozwanego do przekazywania na rzecz powódki do rąk jej matki i na rzecz powoda w sierpniu każdego roku dodatku szkolnego otrzymywanego w zakładzie pracy, gdyż po stronie powodów nastąpiła istotna zmiana stosunków, a pozwany otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości ok. 6000 zł netto.

W odpowiedzi na pozew pozwany uznał powództwo w stosunku do powoda do kwoty po 650 zł miesięcznie, w stosunku do małoletniej powódki do kwoty po 450 zł miesięcznie, a w pozostałym zakresie wniósł o jego oddalenie wskazując, że zmiana stosunków po stronie powodowej nie uzasadnia żądania podwyższenia alimentów do kwot wskazanych w pozwie z uwagi na jego ograniczone możliwości finansowe, a powód J. B. zrzekł się nazwiska swojego ojca, jest osobą pełnoletnią i powinien dołożyć starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki A. R. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia 18 kwietnia 2014 roku, płatne z góry do rąk matki małoletniej K. R., do 15 dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej z dnia 6 grudnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt III RC 766/10, w kwocie po 350 zł miesięcznie (pkt 1), w pozostałym zakresie oddalił powództwo A. R. (pkt 2); zasądził od pozwanego na rzecz powoda J. B. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia 18 kwietnia 2014 roku, płatne z góry do 15 dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej z dnia 6 grudnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt III RC 766/10, w kwocie po 500 zł miesięcznie (pkt 3); w pozostałym zakresie oddalił powództwo J. B. (pkt 4); odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu (pkt 5); nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej) kwotę 330 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni z mocy prawa (pkt 6); wyrokowi w punkcie 1 i 3 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 7).

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 marca 2006 roku w sprawie o sygn. akt I RC 2144/05 rozwiązano małżeństwo K. R. i S. R., kosztami utrzymania małoletnich dzieci J. R. (obecnie B.) i A. R. obciążono oboje rodziców, przy czym zobowiązano pozwanego do przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb małoletnich kwotą po 300 zł miesięcznie na rzecz J. R. i kwotą po 200 zł miesięcznie na rzecz A. R.. W dniu 26 listopada 2007 roku przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej w sprawie III Nsm 467/05 zawarto ugodę, w której uregulowano kontakty między ojcem a dziećmi.

W dniu 6 grudnia 2010 roku przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej w sprawie III RC 766/10 ugodą sądową podwyższono alimenty pozwanego na rzecz małoletniej powódki do kwoty po 350 zł miesięcznie, a na rzecz powoda do kwoty po 500 zł miesięcznie. Wówczas małoletnia powódka miała 12 lat i uczęszczała do szóstej klasy Szkoły Podstawowej nr (...) w R., a powód miał ukończone 18 lat i był uczniem trzeciej klasy II Liceum Ogólnokształcącego w R.. Mieszkali wspólnie z matką, która ponosiła koszty utrzymania mieszkania w kwocie ok. 1000 zł miesięcznie, dokonywała spłaty kredytu konsumpcyjnego w wysokości 847 zł miesięcznie oraz kredytu hipotecznego w wysokości 1715 zł miesięcznie. Matka powodów prowadziła działalność gospodarczą i z tego tytułu osiągała średni dochód w wysokości ok. 5000 zł netto miesięcznie. Natomiast pozwany pracował w KWK (...) w R. i otrzymywał miesięcznie wynagrodzenie w wysokości ok. 3800 zł netto, ponosił koszty utrzymania mieszkania, na które składały się przede wszystkim: czynsz ok. 535 zł oraz woda ok. 125 zł, spłacał raty kredytu w wysokości ok. 604 zł miesięcznie, zaciągniętego na zakup samochodu, utrzymywał sporadyczne kontakty z dziećmi.

Aktualnie małoletnia powódka ma 16 lat i jest uczennicą pierwszej klasy o profilu humanistycznym pod patronatem Instytutu Pamięci Narodowej w Liceum Ogólnokształcącym w R.. Jest bardzo dobrą, aktywną uczennicą, w 2012 roku uzyskała świadectwo z wyróżnieniem, a do jej szczególnych osiągnięć należało zajęcie I miejsca w konkursie teatralnym na szczeblu wojewódzkim, w 2013 roku trzykrotnie zajęła I miejsce w festiwalach artystycznych i zalecono zalecono w

stosunku do niej umożliwienie dalszego rozwoju zainteresowań i uzdolnień kierunkowych z zakresu historii poprzez indywidualny program nauki. Kontynuowanie nauki w obecnej klasie pociąga za sobą dodatkowe wydatki związane z zakupem odpowiedniego stroju szkolnego oraz opłacenia organizowanych wycieczek. Koszt zakupu podręczników i przyborów szkolnych dla małoletniej to ok. 40 zł miesięcznie, a koszt ubezpieczenia i komitetu rodzicielskiego to 200 zł za rok szkolny. Małoletnia uczęszcza na zajęcia pozaszkolne z pływania i tenisa, które miesięcznie stanowią wydatek ok. 115 zł, jeździ także na snowboardzie. W poprzednim roku szkolnym należała do kółka teatralnego, co wiązało się z ponoszeniem wydatków w kwocie ok. 25 zł miesięcznie. Na koszty utrzymania małoletniej składa się również zakup środków czystości i kosmetyków ok. 100 zł, odzieży i obuwia 200 zł oraz wyżywienia 400 zł. Małoletnia w czerwcu 2014 roku uczestniczyła w czterodniowej wycieczce szkolnej, której łączny koszt wyniósł 500 zł. W ubiegłym roku szkolnym wyjechała również na ferie zimowe i rekolekcje oazowe, które łącznie kosztowały 1800 zł.

Powód ma 22 lata i jest studentem trzeciego roku na kierunku język francuski na Uniwersytecie (...) w S., jest zdrowy. Koszt dojazdu na uczelnię wynosi ok. 63 zł miesięcznie, a koszt zakupu podręczników i ksero to ok. 100-150 zł miesięcznie, wyjścia do kina i teatru powoda to wydatek ok. 50 zł miesięcznie. Powód spożywa na uczelni śniadania, drugie śniadania oraz obiady, co stanowi łącznie kwotę ok. 600 zł miesięcznie. Kolacje natomiast spożywa w domu. Pozostałe koszty utrzymania powoda to: wyżywienie 300 zł oraz środki czystości i higieny ok. 100 zł. Aktualnie powód nie dokonuje zakupu odzieży i obuwia. Dotychczasowymi alimentami w wysokości 500 zł powód dysponował samodzielnie, przeznaczając je na posiłki na uczelni, materiały studenckie oraz odzież. W 2011 roku powód zmienił nazwisko powoda z (...) na (...). Po raz ostatni kontaktował się z pozwanym w 2013 roku. Strony nie realizowały uregulowanych kontaktów.

Matka powodów ma 44 lata i w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą w R., osiąga średni dochód w wysokości ok. 5800 zł netto miesięcznie. Samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe. Mieszka z powodami w mieszkaniu odziedziczonym po rodzicach, którego jest współwłaścicielką. Ponosi koszty jego utrzymania w wysokości ok. 1000 zł miesięcznie, na co składają się: czynsz 500 zł, prąd ok. 110 zł, gaz 80 zł, woda 150 zł, Internet i telewizja kablowa 100 zł. Abonamenty telefoniczne powodów i ich matki zarejestrowane są na firmę (...), która odlicza je od kosztów dochodów. Obecnie matka powodów nie posiada żadnych zobowiązań kredytowych.

Pozwany ma 45 lat, nadal jest zatrudniony w KWK (...) w R. i osiąga dochód w wysokości ok. 5200 zł netto, zamieszkuje z B. P., z którą pozostaje w nieformalnym związku - jest ona zatrudniona i otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ok. 2500 zł netto. Koszty utrzymania mieszkania w kwocie ok. 1090 zł ponosi pozwany, na co składają się: czynsz wraz z funduszem remontowym ok. 550 zł, woda 130 zł, prąd 90 zł, gaz 59 zł, telewizja cyfrowa 81 zł, Internet 49 zł, telefon 69 zł. Natomiast koszty wydatków związanych z zakupem drobnych przedmiotów gospodarstwa domowego ponosi B. P.. Wydatki na zakup żywności ponoszą wspólnie, pozwany przeznacza na ten cel 600 zł miesięcznie. Na pozostałe koszty pozwanego składają się: odzież 100 zł, benzyna 250-300 zł, raty kredytów 670 zł, ekopapieros 150 zł. W 2013 roku pozwany poniósł koszt zakupu kompletu wypoczynkowego w wysokości 3858 zł. Pozwany choruje na nadciśnienie tętnicze i stale przyjmuje lekarstwa. S. R. jest członkiem Polskiego Związku Wędkarskiego, posiada zezwolenie na amatorski połów ryb wędką. Do czerwca 2013 roku pozwany przekazywał dodatkowo na rzecz każdego z powodów po 200 zł z okazji Dnia Dziecka i urodzin. Pozwanemu przysługuje w roku kalendarzowym ekwiwalent z zakładu pracy z tytułu pomocy szkolnych. Pozwany otrzymał od matki powódki odpowiednie zaświadczenie szkolne o kontynuowaniu nauki przez małoletnią A. R., które złożył w zakładzie pracy. Wypłata świadczenia zaplanowana jest na listopad 2014 roku.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy opierając się na regulacji art. 138 k.r.o. w związku z art. 133 §1 i 3 k.r.o. oraz art. 135 § 1 i 2 k.r.o. w części uwzględnił powództwo wskazując, że różnica wieku dzieci spowodowana upływem czasu od daty orzeczenia dotyczącego alimentów sama przez się uzasadnia wzrost potrzeb związanych z uczęszczaniem do szkoły, pobieraniem dodatkowych lekcji, co z kolei pociąga za sobą konieczność ponoszenia wyższych wydatków, a przy orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym rodziców wobec dzieci, które osiągnęły pełnoletniość, należy brać pod uwagę, czy wykazują one chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki, a więc w sprawie nastąpiła istotna zmiana stosunków po stronie powodowej. Poprzednie orzeczenie o alimentach na rzecz powodów datuje się na rok 2010 i od tamtego czasu

nastąpił obiektywny wzrost kosztów ich utrzymania: powódka ma obecnie 16 lat i uczy się w szkole ponadgimnazjalnej, a powód ma 22 lata i kontynuuje naukę na uczelni wyższej, przy czym wraz z wiekiem wzrosły realne potrzeby powodów, zwiększeniu uległy przede wszystkim koszty ich kształcenia, a także rozwoju ich zainteresowań. Powodowie są ambitnymi i uzdolnionymi młodymi ludźmi, wykazują chęci do dalszej edukacji i posiadają co do tego odpowiednie zdolności. Pomimo tego, iż powód jest osobą pełnoletnią, to z uwagi na podjęcie studiów w systemie dziennym nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. Ustalone koszty utrzymania powodów, które po dodaniu przypadających na nich kosztów utrzymania mieszkania wynoszą ok. 1400 zł, uzasadniają podwyższenie alimentów, zwłaszcza w sytuacji, gdy cały ciężar wychowania powodów spoczywa w całości na ich matce, a możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego wskazują, że jest on w stanie ponosić większe koszty alimentacji obojga powodów co do kwoty po 700 zł na rzecz każdego z nich. Kwoty te są adekwatne do wysokości zarobków pozwanego oraz uwzględniają zmiany w zakresie potrzeb powodów. Ponadto matka powodów prowadzi działalność gospodarczą i osiąga z tego tytułu średni dochód w wysokości ok. 5800 zł netto miesięcznie, a obowiązek alimentacyjny obciąża oboje rodziców. Przy czym o ile może on być w całości, bądź w części pokrywany przez osobiste starania w wychowaniu dzieci, to rola tego rodzaju alimentacji wraz z wiekiem i dorastaniem spada, a powodowie są w dużym zakresie osobami samodzielnymi (16 lat i 22 lata), które nie wymagają stałej i ciągłej opieki. Sąd Rejonowy wydając wyrok kierował się wskazanymi przesłankami, uwzględnił podobieństwo w osiąganych dochodach ojca i matki powodów, a także wziął pod uwagę realne koszty utrzymania powodów i czas, który upłynął od poprzedniego ustalenia alimentów.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałym zakresie uznając, że możliwości finansowe matki powodów pozwalają na ponoszenie kosztów utrzymania dzieci w pozostałej części, a oddalając żądanie powodów co do zobowiązania pozwanego do przekazywania na rzecz powodów dodatku szkolnego otrzymywanego w zakładzie pracy wskazując, że proporcjonalną kwotę uwzględnił w kwocie ustalonych alimentów.

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 102 k.p.c, a na zasadzie art. 333 § 1 k.p.c. nadano wyrokowi w części zasądzającej alimenty rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od tego wyroku złożyli powodowie zaskarżając go w części dotyczącej: oddalenia powództwa każdego z nich ponad kwotę 700 zł alimentów i co do żądania zobowiązania pozwanego do przekazywania na ich rzecz dodatku szkolnego (pkt 2 i 4 wyroku) i nie obciążenia pozwanego kosztami postępowania (pkt 5). Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili obrazę przepisów prawa materialnego, a to: art. 135 § 1 k.r.o. poprzez niewzięcie w wystarczającym stopniu pod uwagę możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego, usprawiedliwionych potrzeb powodów i zasądzenia alimentów w zdecydowanie zaniżonej kwocie; art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 § 1 k.r.o. poprzez uwzględnienie dodatku szkolnego otrzymywanego przez pozwanego w zakładzie pracy w kwocie zasądzonych alimentów, co w jeszcze większym stopniu zaniżyło kwotę samych alimentów; art. 135 § 2 k.r.o. poprzez niewzięcie w wystarczającym stopniu pod uwagę, że matka powodów wykonuje swój obowiązek alimentacyjny przez osobiste starania o ich utrzymanie i wychowanie w związku z czym świadczenia alimentacyjne pozwanego, który w żadnym stopniu nie interesuje się swoimi dziećmi winno polegać na pokrywaniu w większym, niż to zostało zasądzone stopniu kosztów ich utrzymania i wychowania; art. 138 k.r.o. poprzez niewzięcie w wystarczającym stopniu pod uwagę stopnia zmiany stosunków, który nastąpił od poprzedniego ustalenia alimentów. Zarzucili także naruszenie przepisów postępowania, a to: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i ocenę ich w sposób dowolny z naruszeniem zasad logicznego rozumowania doświadczenia życiowego, przez przyjęcie, że pozwany ponosi pełne koszty utrzymania swojego mieszkania, w którym zamieszkuje wraz z partnerką osiągającą comiesięczny dochód w kwocie 2500 zł; art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, podczas gdy brak było podstaw do jego zastosowania. Zarzucili także błąd w ustaleniach faktycznych, które miały wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności: zaniżenie kosztów utrzymania powodów i ich uzasadnionych potrzeb oraz przyjęcie, że alimenty w kwocie po 700 zł w miesięcznych pozwolą zabezpieczyć ich potrzeby; przyjęcie, że pozwany osiągając dochód w kwocie 5200 zł miesięcznie nie jest w stanie płacić wyższych alimentów w sytuacji, gdy pozostaje w związku z partnerką, która osiąga miesięczne dochody w kwocie 2500 zł miesięcznie.

Przy tak postawionych zarzutach wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego w na rzecz powódki alimentów w kwocie po 1000 zł miesięcznie płatnych do rąk matki dziecka do dnia piętnastego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia płatności którejkolwiek z rat w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej 6 grudnia 2010 roku; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda alimentów w kwocie po 1500 zł miesięcznie płatnej do piętnastego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia płatności którejkolwiek z rat miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej z dnia 6 grudnia 2010 roku; zobowiązanie pozwanego do przekazywania na rzecz małoletniej powódki do rąk matki dziecka oraz na rzecz małoletniego powoda do jego rąk w sierpniu każdego roku dodatku szkolnego otrzymywanego w zakładzie pracy; zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji; odstąpienie od obciążania powodów kosztami postępowania odwoławczego i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania odwoławczego. Ewentualnie wnieśli o uchylene wyroku w zaskarżonej części i przekazanie Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne. Musiały one jednak być uzupełnione o ustalenia faktyczne przeprowadzone na podstawie nowych dowodów przeprowadzonych w toku postępowania odwoławczego, z których wynika, że powód nadal kontynuuje naukę, a planowany termin jej zakończenia oznaczono na 30 września 2015 roku /zaświadczenie z (...) z dnia 5 maja 2015 roku k. 273/, pozwany zaś osiąga obecnie od stycznia 2015 roku dochody rzędu 4000 zł miesięcznie netto, przy czym nagroda roczna za 2014 rok została mu wypłacona w 40% należnej zgodnie z zarządzeniem pracodawcy /zaświadczenie (...) S.A. Oddział KWK (...) k. 272/. Należy zauważyć, że nie są kwestionowane dochody matki powodów w wysokości około 5800 zł miesięcznie, co powoduje, że może ona przyczyniać się do zaspokajania uzasadnionych potrzeb powodów także finansowo, gdyż jej dochody wzrosły w porównaniu do 2010 roku, a dodatkowo obecnie nie jest obciążona kredytami.

Roszczenia obu powodów obojętne jest regulacją art. 138 k.r.o. w związku z art. 133 § 1 i 3 k.r.o. oraz art. 135 § 1 i 2 k.r.o. i także te przepisy Sąd Rejonowy zastosował w sposób prawidłowy, co powoduje, że rozważania prawne w tym zakresie Sąd Okręgowy uznaje za własne.

Skarżący w apelacji nie wskazali sprzeczności z materiałem dowodowym, wyciągnęli tylko z zebranego sprawie materiału dowodowego odmienne wnioski niż Sąd Rejonowy. Natomiast ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c., nie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów, a wnioski co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Równocześnie Sąd Rejonowy poddał ocenie w sposób kompleksowy i właściwy cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, a skarżący nie wykazali, że uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, nie jest bowiem wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, iż ocena sądu.

W apelacji wskazano, że koszty utrzymania powodów wynoszą 2400 zł, jeżeli chodzi o powoda oraz 1900 zł, jeżeli chodzi o powódkę. Nie wskazano zaś szczegółowo jakiej wysokości koszty są kwestionowane, a przecież w uzasadnieniu Sądu Rejonowego wykazane są wysokości przyjętych kwot w poszczególnych pozycjach związanych z utrzymaniem powodów. Do tych pozycji apelacja w żaden sposób się nie odnosi trudno więc ustalić jakie dokładnie są tu zarzuty, w którym zakresie usprawiedliwione potrzeby powodów są kwestionowane jako przyjęte zbyt nisko.

Należy jednak zauważyć, że ostatnie alimenty zostały ustalone ugodą z grudnia 2010 roku i wówczas w pozwie powodowie wskazywali na koszty swego utrzymania w wysokości około 1300 zł (powódka) oraz 1550 zł (powód), przy czym koszty te ulegały zwiększeniu o koszty mieszkania w wysokości po około 300 zł na każdego z nich. Obecnie

powodowie żądają podwyższenia alimentów wskazując, że koszty ich utrzymania wzrosły o około 300 zł w stosunku do powódki oraz o około 500 zł w stosunku do powoda, przy czym wzrost tych kosztów nie jest związany z podniesieniem opłat za mieszkanie, gdyż w tej części koszty są nadal na tym samym poziomie po około 300 zł na każdego z powodów. To więc jedynie w zakresie kwoty 300 zł, co do powódki i w zakresie kwoty 500 zł, co do powoda zmieniła się sytuacja – tak wskazuje porównanie pozwów w poprzedniej i obecnie rozpoznawanej sprawie.

Dlatego też podwyższenie alimentów na rzecz małoletniej powódki o dalsze kwoty do żądanego zwiększenia alimentów o kwotę 650 zł nie znajduje uzasadnienia w zebranych materiale dowodowym oraz we wzroście wydatków na nią. Jednocześnie także matka powódki powinna ponosić koszty jej utrzymania i może je ponosić, gdyż jej dochód uległ zwiększeniu o około 800 zł miesięcznie, a także nie obciążają jej już zobowiązania kredytowe.

Zwrócić trzeba także uwagę na to, że miesięczne dochody matki powodów wynoszą około 5800 zł, z tego dokłada się ona 700 zł miesięcznie do utrzymania syna. Z zeznań powoda i jego matki /k. 122 – 123/ wynika, że z kwoty 500 zł alimentów pokrywa on wydatki związane ze szkołą: wyżywienie na uczelni, dojazdy i podręczniki, a gdy brakuje mu pieniędzy to matka dokłada mu 700 zł na ubiór (dokłada się do ubioru), posiłki i prezenty. To powoduje, że kwota około 1200 zł wystarcza na zaspokojenie potrzeb powoda, ale musi być ona dodatkowo zwiększona o kwotę około 300 zł z tytułu wydatków na mieszkanie. Jednocześnie z uzasadnienia Sądu Rejonowego wynika, że właśnie taką kwotę – 1263 zł przyjął jako koszty utrzymania powoda jeszcze niepowiększone o opłaty za mieszkanie. Trzeba jednocześnie podkreślić, że jest to kwota niższa od żądania zgłoszonego już w 2010 roku wówczas, gdy sprawę podwyższenia alimentów zakończono ugodą – w tamtym żądaniu powód zgłaszał swoje usprawiedliwione potrzeby na kwotę około 1850 – 1900 zł i satysfakcjonowały go alimenty w kwocie 500 zł. Wówczas zarobki pozwanego wynosiły około 3800 zł netto, a za pomoce szkolne otrzymywał kwotę netto 492 zł /zaświadczenie k. 78 akt Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej o sygn. III RC 766/10/ są więc porównywalne z obecnymi. Ponadto wydatki pozwanego oscylują w granicach 3500 zł, przy czym kwota 1090 zł to opłaty za mieszkanie, w którym mieszka z B. P., a więc o połowę tej kwoty można obniżyć zasadność jego wydatków, co powoduje, że ich wysokość wynosi około 3000 zł miesięcznie. Trzeba jednak mieć także na uwadze to, że B. P. ponosi także koszty związane z zakupem drobnych przedmiotów gospodarstwa domowego oraz wspólnie ponoszą koszty wyżywienia. Natomiast sama wysokość jej zarobków nie może mieć znaczenia dla ustalenia wysokości alimentów na powodów, albowiem w żaden sposób nie jest ona z nimi związana stopniem pokrewieństwa lub powinowactwa, a jedynie zamieszkuje z ich ojcem i jest w stanie ponosić koszty swojego utrzymania. Trzeba także podkreślić, że w chwili obecnej dochody pozwanego uległy obniżeniu, albowiem oscylują w granicach 4000 zł miesięcznie.

Na pomoce szkolne pozwany otrzymuje kwotę 424 zł netto, która obecnie – tak jak poprzednio – jest zaliczona do jego wynagrodzenia netto i została wzięta pod uwagę przy ustalaniu wysokości jego dochodów tak samo jak nagroda barbórkowa i nagroda roczna. W żaden więc sposób w tym zakresie którekolwiek z powodów nie jest pokrzywdzone brakiem przyznania im wypłaty samego dodatku szkolnego, albowiem powiększa on dochody pozwanego, a koszty związane ze szkołą zostały wliczone w usprawiedliwione potrzeby powodów i pozwany w tym zakresie także ich alimentuje. Nie ma więc racjonalnej potrzeby odejmowania od usprawiedliwionych kosztów utrzymania powodów ich wydatków związanych z nauką i przekazywania im w tym zakresie tylko dodatku szkolnego otrzymywanego przez pozwanego, który został wliczony do jego wynagrodzenia netto. Inaczej sytuacja wyglądałaby wówczas, gdyby tego dodatku nie wliczano do dochodów netto pozwanego, to wtedy powodowie zasadnie mogliby czuć się pokrzywdzeni brakiem przyznania im tego dodatku.

W żaden sposób strona powodowa nie wykazała, że utrzymanie powodów wynosi w zakresie powódki około 1900 zł miesięcznie, a w zakresie powoda 2400 zł miesięcznie, a to ich obciąża ciężar udowodnienia tych faktów (art. 6 k.c.).

Te wszystkie okoliczności wskazują, że nie ma uzasadnienia faktycznego dla podwyższenia alimentów ponad kwoty zasądzone przez Sąd Rejonowy, tym bardziej że matka powodów nie sprawuje już nad nimi szczególnej pieczy, albowiem nie są to już osoby kilkuletnie, lecz powódka osiągnęła już prawie 17 lat, a powód jest osobą dorosłą i ma prawie 23 lata - nie wymagają więc oni już takiej pieczy jak kilkuletnie dzieci. Także to też trzeba brać pod uwagę przy rozstrzygnięciu o alimentach.

Z powyższych względów zasadnicze zarzuty apelacji są bezzasadne.

Jednocześnie orzeczenie o kosztach postępowania (punkt 5) oparte przez Sąd Rejonowy na podstawie art. 102 k.p.c., a odstępujące od obciążenia powodów kosztami postępowania nie jest prawidłowe. Trzeba podkreślić, że Sąd Rejonowy nie wziął tu pod uwagę tego, że powodowie pomimo przegrania sprawy w części mogą i tak być beneficjentami kosztów postępowania pomiędzy stronami, albowiem zgodnie z przepisami § 7 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w związku z § 7 ust. 4 i § 6 tego rozporządzenia różna jest wysokość wynagrodzenia pełnomocników stron w sprawie o podwyższenie alimentów w zależności od tego, którą stroną obciąża obowiązek zwrotu kosztów. Zasadą w toku procesu jest odpowiedzialność za wynik procesu, dlatego też strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Sąd Rejonowy nie zastosował tej zasady, lecz wyjątek od niej – art. 102 k.p.c. (zasadę słuszności). Zastosowanie tego przepisu (art. 102 k.p.c.) dotyczyć musi szczególnie uzasadnionych wypadków i nie może być stosowane w każdej sprawie, jest to wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu. Takie sformułowanie wprowadzi nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, oparcie rozstrzygnięcia na zasadach ogólnych postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione, i ma ona charakter dyskrecyjny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CZ 75/12, opubl. LEX nr 1353220). Zasadnie także wskazuje Sąd Najwyższy, że okoliczności związane z przebiegiem sprawy takie jak charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem takie jak sytuacja majątkowa i życiowa strony mają wpływ na stosowanie art. 102 k.p.c., ale ocena czy takie wypadki rzeczywiście wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który dokonuje jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r. V CZ 124/12, opubl. LEX nr 1341727). Jakakolwiek ingerencja sądu odwoławczego w rozstrzygnięcie wydane na podstawie art. 102 k.p.c. jest ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie tego przepisu nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł w nim przewidzianych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r. V CZ 58/12, opubl. LEX nr 1289063; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CZ 75/12, opubl. LEX nr 1353220).

Postanowienie Sądu Rejonowego w tym zakresie w żaden sposób nie zostało uzasadnione, a nie zachodzą żadne szczególne okoliczności przemawiające za potrzebą wydania orzeczenia na podstawie art. 102 k.p.c., które de facto uniemożliwia powodowi uzyskanie zwrotu części kosztów postępowania od pozwanego. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że koszty postępowania w procesie o podwyższenie alimentów - w zakresie wynagrodzenia pełnomocników stron – różnią się zgodnie z powołanymi wcześniej uregulowaniami. Nie jest więc tak, że ostatecznie poniesie je strona powodowa.

Z uwagi na uwzględnienie powództw przez Sąd Rejonowy tylko w części należy poprzez art. 100 k.p.c. w odpowiednich częściach orzec o obowiązku ponoszenia kosztów postępowania. Powódka żądała podwyższenia alimentów w kwocie po 650 zł miesięcznie, co daje wartość przedmiotu sporu w wysokości 7800 zł, a uzyskała podwyższenie alimentów w wysokości po 350 zł miesięcznie, wygrała więc powództwo w 54%, a przegrała w 46%, zaś pozwany wygrał je w 46%, a przegrał w 54% i w takim stosunku powinni oni ponieść koszty postępowania pomiędzy stronami.

Powód żądał podwyższenia alimentów w kwocie po 1000 zł miesięcznie, co daje wartość przedmiotu sporu w wysokości 12000 zł, a uzyskał podwyższenie alimentów w wysokości po 200 zł miesięcznie, wygrał więc powództwo w 20%, a przegrał w 80%, zaś pozwany wygrał je w 80%, a przegrał w 20% i w takim stosunku powinni oni ponieść koszty postępowania pomiędzy stronami. Jednak, jak już wyżej wskazano, przy znacznym rozróżnieniu wynagrodzenia pełnomocników stron nie oznacza to, że koszty postępowania poniesie powód.

Z powyższych względów, kierując się regulacją art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c., Sąd Okręgowy ustalił, która ze stron w jakich częściach powinna ponieść koszty postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a szczegółowe ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu.

Z uwagi na wskazanie w części wstępnej zaskarżonego wyroku nieprawidłowej daty rozpoznania sprawy, która w tym wyroku oznaczona została w tym samym dniu co dzień jego ogłoszenia, a rozprawa została przecież zamknięta dnia 24 października 2014 roku i tylko odroczenie ogłoszenia orzeczenia spowodowało, że wyrok wydano 4 listopada 2014 roku, należało sprostować część wstępną wyroku (art. 350 § 3 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, w oparciu:

- a. o art. 350 § 3 k.p.c. należało orzec jak w punkcie 1 sentencji,
- b. o art. 386 § 1 k.p.c. należało orzec jak w punkcie 2 sentencji i zmienić zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o kosztach postępowania pomiędzy stronami,
- c. o art. 385 k.p.c. należało orzec jak w punkcie 3 sentencji i apelację jako bezzasadną oddalić w pozostałej części.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda